

ЗАКОН О ГРАНИЧНОЈ ПОЛИЦИЈИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ¹

(Неслужбени пречишћени текст²)

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Дјелокруг прописивања

(1) Овим законом прописују се: надлежност, организација и управљање Граничном полицијом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: ГПБиХ) као полицијским органом Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ), као и друга питања значајна за функционисање ГПБиХ.

(2) На сва питања значајна за дјеловање ГПБиХ као полицијског органа, у мјери у којој нису прописана овим законом, примјењује се Закон о полицијским службеницима Босне и Херцеговине, Закон о Дирекцији за координацију полицијских тијела и о агенцијама за подршку полицијској структури Босне и Херцеговине, Закон о независним и надзорним тијелима полицијске структуре Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 36/08) и други одговарајући закони које у свом раду примјењује ГПБиХ.

(3) На сва питања организације и управљања, те друга питања значајна за функционисање ГПБиХ као управне организације, као што је доношење Правилника о унутрашњој организацији (у даљем тексту: Правилник) и других прописа, управни надзор, однос између институција БиХ, те однос према правним и физичким лицима, у мјери у којој нису прописана овим законом, примјењује се Закон о министарствима и другим органима управе Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07 и 35/09) и Закон о управи ("Службени гласник БиХ", број 32/02).

¹ Чланом 1. Закона о измјени Закона о Државној граничној служби ("Службени гласник БиХ", број 27/07) мијења се назив закона, што је супротно одредбама члана 46., став (2) Јединствених правила за израду правних прописа у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 11/05, 58/14, 60/14, 50/17, 70/17 и 10/21).

² Неслужбени пречишћени текст садржи Закон о Државној граничној служби ("Службени гласник БиХ", број 50/04), Закон о измјени Закона о Државној граничној служби ("Службени гласник БиХ", број 27/07) - **означен подељаним словима** и Закон о измјенама и допунама Закона о Граничној полицији Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 59/09) - *означен косим словима*.

Неслужбени пречишћени текст служи за интерну употребу и на њега се не може позивати приликом службене употребе.

Члан 2.

Дефиниција ГПБиХ

(1) **ГПБиХ** је управна организација у оквиру Министарства безбједности БиХ (у даљем тексту: Министарство), с оперативном самосталношћу, основана ради обављања полицијских послова везаних за надзор и контролу преласка границе БиХ (у даљем тексту: државна граница), и других послова прописаних Законом.

(2) **ГПБиХ** дјелује искључиво на професионалним основама и не заступајући, не штитећи нити подривајући интересе било које политичке партије, регистроване организације или удружења, или било којег конститутивног или другог народа у БиХ.

Члан 3.

Сједиште и буџет ГПБиХ

(1) Сједиште **ГПБиХ** је у Сарајеву.

(2) **ГПБиХ** се финансира из Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Члан 4.

Радни односи у ГПБиХ

(1) *Запослени у ГПБиХ су: полицијски службеници, државни службеници, запосленици и остали запослени у складу са Правилником.*

(2) Полицијски службеници су овлаштена службена лица чији је радни однос регулисан Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине.

(3) Радни односи државних службеника који раде у **ГПБиХ** уређују се Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине.

(4) *Радни односи запосленика у ГПБиХ уређују се Законом о раду у институцијама Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 26/04, 7/05 и 48/05).*

(5) *Радна мјеста на којима раде полицијски и државни службеници, запосленици, те остали запослени уређују се Правилником.*

Члан 5.

Полицијска овлаштења

Полицијски службеници запослени у **ГПБиХ** примјењују полицијска овлаштења у складу са Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине и поступају као

овлаштена службена лица у складу са законима о кривичном поступку у Босни и Херцеговини (у даљем тексту: Закон о кривичном поступку).

Члан 6.

Национална заступљеност у ГПБиХ

Структура полицијских службеника, државних службеника, *запосленика* и осталих запослених у ГПБиХ уопштено одражава националну структуру становништва БиХ према попису становништва из 1991. године, у складу са сљедећим критеријумима:

1. Структура главне канцеларије одражава националну структуру становништва БиХ као цјелине;
2. Структура теренских канцеларија и јединица одражава националну структуру становништва унутар њихових подручја одговорности;
3. Заступљеност сваког од конститутивних народа БиХ на свим нивоима не може бити ни у ком случају већа од 2/3, ни мања од 1/10 од укупног броја особља ГПБиХ. Ова одредба не односи се на заступљеност осталих који, у свим случајевима, имају право на заступљеност према попису становништва из 1991. године и горе наведеним критеријумима.
4. Све јединице ГПБиХ су у потпуности мјешовитог националног састава и сви припадници могу обављати дужности на свакој тачки дуж границе.

II - НАДЛЕЖНОСТ И ПОСЛОВИ ГПБиХ

Члан 7.

Надлежност ГПБиХ

Послови из надлежности ГПБиХ су:

1. Спровођење одредби Закона о надзору и контроли преласка државне границе како је прописано тим законом;
2. Спровођење одредби Закона о кретању и боравку странаца и азилу како је прописано тим законом;
3. Спречавање, откривање и истраживање дјела која су прописана кривичним законима у Босни и Херцеговини када:
 - а) су та кривична дјела усмјерена против безбједности државне границе или против извршења послова и задатака из надлежности ГПБиХ; или
 - б) се та кривична дјела морају гонити у складу са одредбама о злоупотреби јавних исправа које служе као доказ идентитета, о путној исправи и обавези посједовања визе, те одредбама о кретању и боравку странаца и азилу уколико је почињено приликом преласка границе или су директно везана за прелазак државне границе; или

ц) та кривична дјела обухватају превоз робе преко државне границе чији промет није допуштен, робе без службеног одобрења или у случају кршење важеће забране, уколико је **ГПБиХ** додијељена дужност надзора таквог одобрења и забрана на основу другог прописа или административног споразума са органима одговорним за такво гоњење.

4. Спречавање, откривање и истраживање других кривичних дјела на захтјев надлежног органа.;

5. Спречавање, откривање и истраживање:

а) прекршаја који су прописани Законом о надзору и контроли преласка државне границе, Законом о кретању и боравку странаца и азилу те другим законима; или

б) других прекршаја на захтјев надлежног органа;

6. Пружање полицијске подршке организационим јединицама у склопу Министарства безбједности у спровођењу Закона о кретању и боравку странаца и азилу и других важећих прописа из ове области.

7. Предузима мјере заштите ваздушног цивилног саобраћаја и безбједности просторија међународних аеродрома у БиХ;

8. Обезбјеђује своје организационе јединице од опасности;

9. Даје стручно мишљење правосудним органима или другим институцијама на њихов захтјев, а везано за вјеродостојност докумената који су кориштени или су се намјеравали користити за прелазак државне границе. Такви документи укључују путне документе, документе за личну идентификацију и било које друге документе који су везани за кретање лица, возила или роба преко државне границе.

10. Извршава и друге послове прописане Законом и другим прописима.

Члан 8.

Подручје одговорности **ГПБиХ**

(1) При извршавању надлежности прописаних у тачки 1. члана 7. овог закона, **ГПБиХ** је надлежан за дјеловање унутар зоне која се протеже до десет километара од државне границе.

(2) Извршење надлежности **ГПБиХ** наведено у тачки 1. члана 7. овог закона може се проширити изван зоне прописане у ставу 1. овог члана ако се такве надлежности спроводе на возовима, летјелицама, пловним објектима.

(3) **ГПБиХ** је овлаштен за извршавање надлежности наведене у тач. 2, 3, 4, 5, 6. и 7. члана 7. овог закона унутар цијеле територије БиХ.

Члан 9.

Поступак по кривичним дјелима и прекршајима у надлежности **ГПБиХ** и других органа

(1) О кривичним дјелима и прекршајима који не потпадају под тач. 3, 4. и 5. члана 7. овог закона, **ГПБиХ** извјештава надлежне полицијске органе и агенције за спровођење закона у БиХ о информацијама добијеним током обављања својих дужности. Свака информација и материјал, везани за кривично дјело или прекршај, укључујући информације везане за мјере и активности предузете с циљем спречавања чињења и нечињења или лоцирања и хватања починилаца таквих дјела, без одгађања предају се надлежном органу гоњења.

(2) Осим предузимања мјера из става 1. овог члана, **ГПБиХ** је обавезан предузимати све мјере које морају бити предузете без одгађања како би се спречило прикривање и промјена информација и материјала везаних за кривично дјело или прекршај.

(3) Одредбе овог закона не спречавају друге полицијске органе и агенције за спровођење закона да извршавају своје надлежности унутар подручја дефинисаних одредбама из члана 9. овог закона.

(4) Када се ради о кривичним дјелима или прекршајима из тач. 3, 4. и 5. члана 7. овог закона полицијски органи и агенције за спровођење закона у БиХ обавјештавају **ГПБиХ** о информацијама добијеним у току обављања својих дужности. Свака информација и материјал, везани за сумњу о кривичном дјелу или прекршају, укључујући информације везане за мјере и активности предузете с циљем да се спречи чињење и нечињење или да се лоцирају и ухвате починиоци таквих дјела, без одгађања предају се надлежном органу гоњења.

III - ОРГАНИЗАЦИЈА И УПРАВЉАЊЕ

Члан 10.

Структура

(1) **ГПБиХ** је структуриран с циљем обезбјеђења координације свих активности на централном, регионалном и локалном нивоу, тако да пружи високоспецијализоване услуге потребне за извршење задатака из своје надлежности као и да обезбиједи двосмјерну размјену информација између централних, регионалних и локалних нивоа организационих јединица.

(2) **ГПБиХ** се састоји од сљедећих организационих јединица:

1. Главна канцеларија,

2. Теренска канцеларија,

3. Јединице,
4. Централна истражна канцеларија,
5. Специјализоване јединице,
6. *Остале организационе јединице дефинисане Правилником.*

(3) Главна канцеларија састоји се од Управе за операције, Управе за администрацију и Одјељења за унутрашњу контролу.

(4) Специјализоване јединице наведене у ставу 2. тачке 5. овог члана су Јединица за осматрање и надзор и Мобилна јединица за подршку и контролу.

(5) *Структура ГПБиХ биће детаљније уређена Правилником, у складу с овим законом.*

Члан 11.

Руковођење у ГПБиХ

(1) **ГПБиХ** руководи директор **ГПБиХ** (у даљем тексту: директор).

(2) *Директор има једног замјеника (у даљем тексту: замјеник директора) и једног помоћника директора за организацију и операције (у даљем тексту: помоћник директора), који за свој рад одговарају директору.*

(3) *Директор је за свој рад и рад ГПБиХ одговоран министру безбједности и Савјету министара.*

(4) Директор **ГПБиХ** за свој рад и рад **ГПБиХ** одговоран је министру безбједности и Савјету министара.

(5) *Директор, замјеник директора и помоћник директора не могу бити из истог конститутивног народа.*

Члан 12.

Замјеник директора

(1) *Замјеник директора помаже директору у обављању његових дужности, замјењује директора за вријеме његовог одсуства, обавља поједине дужности које му пренесе директор, те извршава задужења која му, по потреби, додјељује директор с циљем ефикасног и правилног обављања послова ГПБиХ.*

(2) *Дужности и одговорности замјеника директора детаљније се уређују Правилником.*

Члан 13.

Помоћник директора и руководећи службеници организационих јединица

(1) Помоћник директора руководи Главном канцеларијом.

(2) Помоћник директора и остали руководећи службеници основних организационих јединица се постављају, именују, те им престаје радни однос у складу са Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине и Законом о државној служби у институцијама Босне и Херцеговине.

(3) Дужности и одговорности помоћника директора и осталих руководећих службеника организационих јединица детаљније се утврђују Правилником ГПБиХ.

(4) Након истека мандата помоћника директора, полицијски службеник који је био на таквом положају распоређује се на положај за који је потребан чин главног инспектора.

Члан 14.

Именовање, разрешење директора и замјеника директора

(1) Директора и замјеника директора именује Савјет министара, на предлог министра, са листе кандидата коју достави Независни одбор на мандат од четири године, уз могућност реименовања у другом наредном мандату.

(2) Савјет министара разрјешава директора и замјеника директора према условима и процедурама које спроводи Независни одбор.

(3) Директор и замјеник директора могу бити разријешени дужности прије истека мандата:

а) на лични захтјев;

б) ако му је коначном одлуком изречена дисциплинска мјера због учињене теже повреде радне дужности;

ц) ако је осуђен за кривично дјело, осим за кривично дјело из области безбједности саобраћаја;

д) ако се утврди да је активни члан политичке партије;

е) ако се на основу мишљења надлежне здравствене установе утврди да је трајно спријечен да обавља дужност.

Члан 15.

Дужност и одговорности директора

(1) Директор:

а) представља ГПБиХ;

б) израђује годишњи план рада према смјерницама и политикама које утврде предсједавајући и замјеници предсједавајућег Савјета министара, те нацрт годишњег буџета ГПБиХ и предлаже их министру, који их просљеђује Савјету министара на усвајање;

ц) руководи и усмјерава обављање послова из надлежности ГПБиХ;

д) учествује у изради планова активности којим дефинише питања и радње које треба да буду предузете у вези са спречавањем илегалних миграција, као и кривичних дјела и прекршаја из надлежности ГПБиХ;

е) дефинише оперативну стратегију за успјешан надзор и контролу државне границе;

ф) обезбјеђује правилно извршавање смјерница и налога тужиоца о радњама полицијских службеника у вези с кривичним поступком;

г) обезбјеђује сарадњу с агенцијама за спровођење закона, те осталим одговарајућим органима у БиХ;

х) обезбјеђује сарадњу с органима за спровођење закона и осталим надлежним службама страних држава, као и спровођење осталих међународних споразума у области надзора и контроле преласка државне границе, као и других међународних инструмената који се односе на питања из надлежности ГПБиХ;

и) предлаже надлежном тијелу покретање преговора везаних за закључивање међународних споразума о сарадњи у вези с питањима државне границе, укључујући споразуме о (ре)адмисији;

ј) врши сталне анализе, ради рационалног распореда особља и техничких средстава;

к) обезбјеђује примјену и поштовање утврђених стандарда професионалних вјештина и обуке за особље;

л) обезбјеђује да ГПБиХ успјешно примјењује одредбе Закона о кретању и боравку странаца и азилу те обезбјеђује да особље ГПБиХ буде адекватно обучено у примјени тог закона.

(2) Уз дужности и одговорности из става (1) овог члана директор обавља и друге послове, као што су:

а) доношење Правилника, уз сагласност Савјета министара, као и других прописа предвиђених законом који су потребни ради омогућавања обављања послова из надлежности ГПБиХ;

б) распоређивање на дужност помоћника директора и именовање руководиоца организационих јединица ГПБиХ у складу са законом, Правилником и другим прописима;

ц) доношење одлука о запошљавању, распоређивању и престанку рада запослених у ГПБиХ у складу са Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине и другим законима и прописима;

д) спровођење активности за набавку оружја и муниције у сарадњи с Агенцијом за полицијску подршку, а уз сагласност министра;

е) спровођење активности набавке материјално-техничких средстава, која Савјет министара није прописао као стандардизовану опрему;

ф) спровођење активности у вези с програмом обуке и стручног усавршавања запослених у ГПБиХ, а сходно Закону о Дирекцији за координацију полицијских тијела и Закону о полицијским службеницима Босне и Херцеговине;

г) подношење годишњег извјештаја о раду ГПБиХ министру, који га просљеђује Савјету министара, те посебних извјештаја по потреби или на захтјев министра;

х) подношење извјештаја Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине, Савјету министара и Предсједништву Босне и Херцеговине, на њихов захтјев;

и) обављање других дужности прописаних законом и другим прописима.

(3) Директор је одговоран за законитост рада ГПБиХ и за законито трошење средстава додијелених ГПБиХ, из Буџета институција Босне и Херцеговине и међународних обавеза Босне и Херцеговине.

Члан 16.

Спријеченост директора

(1) У случају спријечености директора да испуњава своје дужности и одговорности, испуњава их замјеник директора, све док директор поново не буде у могућности да их преузме или до именованја новог директора.

(2) Ако директор не може поново преузети своје дужности и одговорности, Савјет министара именованје новог директора у складу с одредбама члана 12. овог закона.

IV - САРАДЊА

Члан 18.

Пружање помоћи

(1) Органи управе и друга тијела, службе и друге институције у БиХ, ентитетска и кантонална министарства унутрашњих послова, царинске и пореске службе, финансијска полиција, тијела за међународну оперативну полицијску сарадњу, надлежна тијела Брчко Дистрикта БиХ и друга одговарајућа тијела дужна су да сарађују са ГПБиХ и, на његов захтјев, пруже помоћ ГПБиХ у обављању послова из

његове надлежности те координирају дјелатности из своје надлежности, у складу са Законом и другим прописима о заштити извора, метода и осталих информација.

(2) ГПБиХ сарађује и пружа помоћ органима из става (1) овог члана на њихов захтјев.

(3) Начин пружања помоћи и сва остала питања везана уз пружање помоћи и сарадњу из става 1. и 2. овог члана уређују се међусобним споразумом или другим правним актом у мјери у којој нису утврђена Законом.

Члан 19.

Задаци у случају ванредних околности

(1) У случају да озбиљна опасност по општу безбједност или јавни ред, утврђена од стране надлежног органа, или елементарна непогода, изазива озбиљне оперативне проблеме за ГПБиХ, а уколико су ти проблеми директно везани за ефикасно обављање дужности ГПБиХ, ГПБиХ може да захтијева подршку одговарајућих надлежних институција, полицијских органа и агенција за спровођење закона у БиХ.

(2) Одлуку о тражењу подршке из става 1. овог члана, на приједлог директора, доноси Министарство у договору са надлежним агенцијама за спровођење закона у БиХ, ентитета и Брчко Дистрикта. Надлежне институције, полицијски органи и агенције укључене у подршку подређене су ГПБиХ и мјере које предузимају представљају мјере које предузима ГПБиХ. Додатни трошкови који настану таквим активностима измирују се из Буџета институција БиХ и међународних обавеза БиХ, на основу посебне одлуке Савјета министара.

(3) Одредбе из овог члана такође се примјењују на помоћ коју ГПБиХ пружа другим агенцијама за спровођење закона у БиХ.

Члан 20.

Међународна сарадња ГПБиХ

(1) ГПБиХ сарађује са страним органима за спровођење закона, другим тијелима за међународну оперативну сарадњу с циљем обављања послова из своје надлежности по овом закону. Таква сарадња може укључивати размјену података и заједничко обављање послова из надлежности ГПБиХ.

(2) ГПБиХ може доставити страним органима за спровођење закона и другим тијелима из става (1) овог члана податке о држављанима БиХ, уколико прими обавјештење да држављанин представља опасност за безбједност БиХ, државу у којој се налази или ширу опасност за регионалну или глобалну безбједност.

(3) Сарадња са страним органима за спровођење закона у кривичним стварима обавља се преко Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ и других надлежних органа и институција БиХ.

(4) ГПБиХ неће доставити податке о држављанима БиХ ако нема разумну гаранцију да ће прималац обезбиједити исти степен заштите података који се обезбјеђује у Босни и Херцеговини.

(5) Ако се подаци односе на кривични поступак који се води у Босни и Херцеговини, размјена података из овог члана обавља се у складу са законима о кривичном поступку, Законом о заштити личних података ("Службени гласник БиХ", број 49/06) и Законом о заштити тајних података ("Службени гласник БиХ", број 54/05).

(6) Међународна сарадња везана за питања унутар ГПБиХ уређује се кроз писане билатералне или мултилатералне споразуме или протоколе и може покривати све аспекте прекограничне сарадње, укључујући анализе заједничког ризика, размјену искуства и сарадњу у вези са истрагама.

(7) Полицијски службеници ГПБиХ могу дјеловати изван територије БиХ ако су овлашћени за то билатералним или мултилатералним међународним споразумима.

(8) ГПБиХ може учествовати на међународним састанцима и именовати официре за везу.

V - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 21.

Привремено сједиште ГПБиХ

Док се не обезбиједи сједиште на локацији Аеродром Сарајево, ГПБиХ има привремено сједиште у Источном Сарајеву.

Члан 22.

Именовања

(1) Поступак именовања директора, замјеника директора и помоћника директора почиње ступањем на снагу овог закона и биће окончан најкасније у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Именовања из става 1. овог члана ступају на снагу првог дана након истека периода од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

(3) Изузетно од члана 14. став 3. овог закона, за прво именовање помоћника директора, кандидати за тај положај не морају испуњавати услов од три године рада у чину главног инспектора.

(4) Лице, које је у тренутку ступања на снагу овог закона на положају директора и начелника ГПБиХ, наставља вршити своје дужности на том положају до именовања новог директора.

(5) Лица, која су у тренутку ступања на снагу овог закона на положајима замјеника директора, настављају вршити своје дужности на том положају до именовања новог замјеника директора.

(6) Лице, које је у тренутку ступања на снагу овог закона на положају шефа запослених, наставља вршити своје дужности на том положају до именовања новог помоћника директора.

(7) До истека рока из става 2. овог члана, лица из ст. 3, 4. и 5. обављају послове и надлежности по овом закону.

Члан 22а.

Мандат именованих лица

(1) Мандат лица која на дан ступања на снагу овог закона, обављају функције директора и замјеника директора, не може трајати дуже од периода који је прописан чланом 14. став (1) закона који је важио прије ступања на снагу овог закона.

(2) Мандат лицу које на дан ступања на снагу овог закона обавља функцију помоћника директора трајаће до истека мандата на који је именован.

(3) Трајање мандата лицима из ст. (1) и (2) овог члана рачуна се од дана када су директор, замјеник директора и помоћник директора преузели своје дужности.

Члан 23а.

Доношење Правилника и примјена прописа

(1) Правилник о измјенама и допунама Правилника биће донесен у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

(2) Селекција, школовање и стручно усавршавање кадета које је почело прије ступања на снагу овог закона, спроводиће се према одговарајућим прописима ГПБиХ, који су били на снази до доношења овог закона.

(3) До усвајања одговарајућих прописа ГПБиХ примјењује прописе донесене према Закону о ГПБиХ у мјери у којој ти прописи нису у супротности с овим законом и Законом о полицијским службеницима Босне и Херцеговине.

Члан 24.

Престанак важења претходног закона

Даном ступања на снагу овог закона престаје важити Закон о државној граничној служби Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", број 19/01), као и прописи и одлуке донесени у складу са тим законом.

Члан 25.

Ступање на снагу

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

*

"Службени гласник БиХ", број 27/07

Члан 3.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

**

"Службени гласник БиХ", број 59/09

Члан 18.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".